

ԲԱԶՄԱՎԷՊ ՀԱՆԴԻՍԱՐԱՆ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ - ԳԻՏԱԿԱՆ - ԲԱՐՈՑԱԿԱՆ

ՌՅՀԴ-ՌՅՀԵ

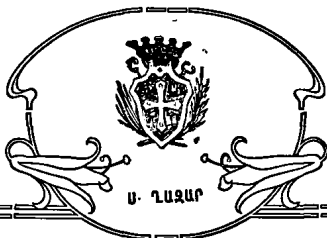
ՀԱՅՈՐ

ՁԲ

1925

ՆՈՅԵՄԲԵՐ

ԹԻՒ 11

Ս. ՂԱԶԱՐ

ԽՐԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԵՐ ԺԱՊԱԻԷՆԸ

ԻՏԱԼԻՈՅ ԱՐՔՈՒՆԻ ԹԱԳԻՆ

976

ԵՂԱՏԵՍԻՒԼ բուրաստանի մը քու-
վէն անցնինք։

Բոյր ի բոյր եւ գոյնզգոյն ծա-
ղիկներ զուարճ ու կայտառ բա-
ժակներով պիտի հետաքրքրեն զմեզ, մին-
չեւ իսկ գէթ անգամ մը իրենց հմայիչ գե-
ղովն արբենալու։

Եւ անա բուրանքի ծովէն զգլխած՝ մէկ
ծափով զմայլանքի բառեր պիտի արտասա-
նեն մեր շրթները։

Հայեր, Եւրոպայի դրախտն է այն, գե-
ղածիծաղն իտալիան, ուր այսօր պերճօրէն
կ'իշխէ մեծափառ Վստը մը։

Խորհրդանիշ մ'է ան Թանկագին կեանքի
մը՝ որ փառք է երկրին։ Եւ յիրաւի երբ
Նկատի առնենք ուշի ուշով Անոր գործերը՝
ի նպաստ իր ազգին երջանկութեան, երբ
Նկատի առնենք անոր հայրենասէր ճիգերը,

իմաստուն առաջնորդութիւնը, հայրական
սէրը որդիներուն հանդէպ, հոգածութիւնը՝
հայրենիքի բարօրութեան, ըսպէ մ'իսկ պի-
տի չդանդաղինք մեր սքանչացումն արտա-
յայտելու։

Շատ պայծառ է մեր ակնարկը՝ մտքեր-
նիս սրավառ կը թռչի դէպ ի փողփողուն
աստղ մը, ակնախտիղ ակունքի մը, աշ-
խարհի սակաւագիւտ ու շքեղ դէմքերէն
մէկուն, այն փառապսակ թագին՝ զոր վա-
յեջօրէն կը կրէ նորին Արքայական Վեհա-
փառութիւնը Վիկտոր Էմմանուէլ Գ. Թա-
գաւոր իտալիոյ։

Հագիւ զգացուեցաւ 25 ամեայ գահակա-
լութեան ուրախաւիթ՝ այս հանդիսաւոր
դէպքը՝ Անոր երկրին բովանդակ տարածու-
թեան վրայ մրցանքի ելան քաղաքներ ու
ժողովուրդներ, իւրաքանչիւր լաւագոյն

կերպով ի հանդէս բերելու իր մեծարանքն ու սիրոյ արտայայտութիւնը: Անոր Գանդի-քին շուրջ բոլորուեցան գաւառներուն ներկայացուցիչներ, իտալիոյ բոլոր քաղաքա-

ցութիւններ տեղատարափ ուղղեցին շնորհաւորութեան միջիոնաւոր գրեր եւ հեռագիրներ: Կարծես ամբողջ քաղաքական ու դիւանագիտական աշխարհն էր որ կը ցըն-

Ն. Վ. ՎԱԶԵՆԻԱՆ ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ Գ.

Թագաւոր իտալիոյ

պետները, մինչեւ իսկ փութալով երկրին հեռաւոր գաղութալայրերէն: Միանգամայն աշխարհի ամէն կողմերէն թագաւորներ, իշխաններ, պետական եւ բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ եւ անթիւ ընկերակ-

ցուէր՝ մաղթանքի ճաղիկներ հասցնելու թագապսակ Արքայիս նուիրական Անձին:

Ո՛վ սակայն կրնար իրաւամբ խայտալ ու բերկրիւ գեղածիծաղ երկրէն աւելի: Իտալական Ժողովուրդը չի կրնար մոռ-

Նալ ամենէն աւելի այն անորակելի վսեմ
դէերը՝ զոր ցոյց տուաւ Ն. Վեհափառու-
թիւնը վերջին համաշխարհային պատերազմ-
ներու շրջանին՝ երբ իր ազգն ալ հայրե-

նոր զինուորի կեանքէն՝ անթիւ են իրական
պատմութեան, որոնք ազնուական եւ անծ-
նուրաց ձեւերու տակ կը ներկայացնեն
զինքը մերձ իմաստուն եւ հեռատես վա-

Ն. Վ. ԷՎԵՆ
Թագուհի Խտակոյ

նիրի ազատագրութեան սիրով կը բռնկէր
Թուաւ սլացաւ Նա դէպ ի հակատ, ցաւն
ու տառապանքը հաւասարապէս բաժնելու
իր եւ զինուորին մէջ, խրախոյս ու քաջաբ-
ըլլալու բանակին, դարման՝ վիրաւորին, յար-
գանք մատուցանելու Նախատակուողին։ Ա-

րիչ ու Թագազարդ գլուխ պետութեան,
ու մերձ Հայր Ժողովրդեան եւ Հայրենիքի
առաջին զինուոր։

Նոյնքան խօսուոն չէ՝ այն մարդասիրական
հոյակապ արարքը, զոր ցոյց տուաւ իր
գահակալութեան այս 25ամեակին առթիւ։

Այնինչ իմացաւ նախապատրաստական շղջանի ծրագիրներն ու գաղափարները՝ փոխեաց ամենուրեք հաղորդելու իր եւ Շը-նորհափայլ Թագուհւոյն հետեւեալ փափազը, թէ՛ բարեգործական նպատակներու յատկացուին՝ ինչ որ այդ առթիւ կը մտա-ծուին նուէրներ իրենց հանդէպ։

Ստուգել ամենամեծ հիացմունքով ու մինչեւ իսկ յուզմամբ լսուեցաւ իտալիոյ ամէն կողմ՝ այդ չքնաղ ազգասիրութիւնը։ Համակարպից խօսքերով գովեց ու գնահա-տեց բոլոր աշխարհ Արքայական Անդլին պայտինակ ժողովրդասիրութիւնը։

Ամիշլապէս քաղաքներ ու գաւառներ ընդ առաջ եղան արքայական այդ փափազ-ներուն, ու այդ օրէն ի վեր մեծ քանք կը թափէն լաւագոյն հաճոյքը պատմաստելու վեհափառ Յոգեւեարներուն։

Այսպէս մինչ այդ բոլոր գործերը պիտի ցուցնեն մէկ կողմանէ իտալացի ժողովուրդին ազգասիրութեան ջերմաչափը, միւս կող-մանէ անահապական պիտի մնան Օգոստա-փառ վեհապետներուն բարեսիրական կո-ծողները։

Բայց անպատում հրեւունքով խայտա-ցող ուրիշ ժողովուրդ մ'ալ կայ։ Հայրութեան սրտին մէջ իտալիոյ Օգոստափառ վեհա-պետները ուրիշ կարեւոր յուշարձաններ մը եւս ունին։ Ուստի իտալացի ժողովուրդէն ձօնուած յարգանքի պատկերներն վրայ թարմ ծաղիկներու զոյգ մը փունջեր ալ մենք Մխիթարեաններս պիտի համարծակլինք ա-ւելցնել Մխիթարայ Տան եւ վենետիկ Ռ-Ռափայեան վարժարանին կողմանէ։ Անոնք Հայաստանի մերձաւոր եւ հեռաւոր բու-րաստաններէն քաղուած են։ անոնց ցօղը եւրոպայի եւ նախաճարդոյն կրկնակ դը-րախաներու կապուտակ երկինքներէն իջած է։ անոնց գոյները հայ դոօշին պատկերն է որ կը գծեն մեր առջեւ։

Փունջերէն առաջին ամենախորին մեծա-րանքով պատիւ ունի ներկայացնելու առ վեհափառ Թագակիրներն իտալիոյ, ինչան ջերմագին մաղթանաց եւ երախտագիտու-թեան, նոյն ինքն Ս. Ղազարու Մխիթար-եան Միաբանութիւնս։

Եւ արդարեւ Մեծ Սեբաստացւոյ Ուխ-տէն մէն մի որդի՝ ի սիրոյ եւ ի պարտուց կը զգայ իր սրտին մէջ ջերմ յարգանքի յորդ-եռանդն զգացում մը հանդէպ Ն.Ն. Վ.Վ. Թագաւորին եւ Թագուհւոյն, Ն. Վ. Մար-գարիտա Մայր - Թագուհւոյն, Ն. Ա. Բ. Ումպերդոյ Գահաժառանգ իշխանին, Ն.Ն. Ա.Ա. Բ.Բ. Եղիսնտա եւ Մաֆալտա իշխա-նութիւններուն եւ իրենց Օգոստափառ Քոյ-րերուն։ մէկ խօսքով՝ ամբողջ Սալոյական Արքունի Գերդաստանին, որուն խիստ բա-ցառիկ համակարանքը վայելելու բարեբախ-տութիւնն ու պատիւն ունի Մխիթարայ այս խոնարհ Հաստատութիւնը, ինչպէս եւ կը վկայեն բացայայտ վանքիս յիշատա-կարանները։ Եւ յիշատակն օրհնութեամբ կը յիշուին պարագաներ՝ յորս տեսնուած են Անոր բարեացակամ կարեւոր հոգածու-թիւնն ու մասնաւոր սիրայիլ ուշադրա-ծիւնը ի նպաստ Միաբանութեանս։

Եւ արդէն ցայտուն ապացոյցներ չեն այն անմոռանալի այցելութիւնները, որոնց-մով քանիցս պատուած է Մխիթարայ կղզեակը իտալիոյ Թագակիր Պետերէն եւ Արքունի Բարձր իշխաններէն, ինչպէս պայծառ պիտի տեսնեն ընթերցողը ներկայ Բազմավէպիս մէջ։

Այնքեղ յուշեր են անոնք Մխիթարայ բոլոր որդիներու սրտերուն մէջ. հոն՝ ի նշան երախտագիտութեան՝ գովասանքով պիտի պահուին Սալոյիոյ փառապանծ Տան համակարանն ու բարեացակամութիւնը, ու-րոնց իբրեւ խորհրդանիշ՝ ահա Մայրական քիս եկեղեցւոյ բեմին ճակատը ծիրանի գօտի մը... Ազգանշանը Սալոյիոյ Տան, դրասանգուած արքունի պերճ վարագու-րի մը վրայ, ինչպէս նաեւ կուսամօր խո-նանին առջեւ առկալեալ չքնաղ կանթեղը, զոյգ անգին նուէրներ Ն. Վ. Մարգարիտա Մայր Թագուհւոյն, յիշատակաւ Ուխտիս Հաստատութեան Երկհարիւրամեակին։

Եւ ո՞վ չի կրնար հետեւցնել թէ Մխի-թարայ Միաբանութեան եղած՝ այդ բարեա-ցակամութիւնը, այդ այցելութիւնները հա-մակարանքի ջերմ ապացոյցներ են նաեւ հանդէպ այն Ազգին՝ որուն կը պատկանի

Միաբանութիւնս: Եւ միմէ անոնք միանգամայն արդիւնք չէին ներքին ուրիշ կապերու...: Ներկայ Բզմ. իս մէջ մէկ քանի թանկագին եւ ուշագրաւ էջեր պատմական ցուցմունքներով բացայայտ երեւան պիտի բերին փառաւոր ազգականք. անոնք յոյժ շահեկան նորութիւններ են, պատուաբեր թէ Ուխտիս, Թէ Ազգիս:

Այո՛, մեծ եւ բացառիկ նշանակութիւն մը կ'ունենայ այսօր մեզ համար իտալիոյ այժմեան վեհապետներուն 25 ամեակը, նկատի առնելով Միաբանութեանս եւ Ազգիս վայելած այն կրկնակի բարեբախտութիւնները, որոնք ի նշան բերկրալիւ խընդակցութեան պատիւ ունին, մասնաւոր Ն. Վ. Թագաւորին եւ Ն. Վ. Մայր Թագուհւոյն բարեպատեմ ճննդեան տարեկարծ-

ներու ամուսն մէջ, խորին ակնածանքով մատուցանելու իրենց ջերմագին սէրը, յարգալիւ մեծարանքը՝ իբրեւ զոյգ անթառամ փունջեր յոյս գահոյից Ն. Ն. Վ. Վ. Օգոստափառ Վիկտոր Էմմանուէլ Գ. Ի եւ Հնորհազարդ Էլէնա Թագուհւոյն եւ Ամբողջ Արքունի Սալոյական Գերդաստանին:

Ու մինչ սոյն հանդիսաւոր արտայայտութեան պաշտօնն իրաւամբ կը ստանձնէ Միաբանութեանս 82 ամեայ պաշտօնամեթերը « Բազմավէպ » իբր արծան յիշատակի շնորհապարտ զգացումներու եւ սրտեւաւոր մարմնասց կը քանդակէ իր այս էջին վրայ գերդ ոսկի տառերով:

Կեցցե՛ն Օգոստափառ Վեհապետք իտալիոյ
Կեցցե՛ն Արքունի Տուն Սալոյիոյ:

Trad. del prec. articolo

IL NASTRO ARMENO ALLA CORONA D'ITALIA

ASSIAMO attraverso uno splendido giardino!

Fiori olezzanti e variopinti; gai e freschi calici ci attirano e ci inebbriano col loro smagliante splendore. Ed ecco che le nostre labbra, conquise da quel mare sterminato di profumi, si sciolgono in ardenti parole di ammirazione!

Armeni, qui è il Paradiso di Europa! È l'Italia sorridente, ove oggi regna gloriosamente una splendida Rosa... simbolo di una vita preziosa, un vanto del Paese. In fatti, se prendiamo in considerazione le Sue opere a favore della Sua Nazione, se esamineremo i Suoi meriti pa-

triottici, la sagace direzione, l'amore paterno verso i sudditi, lo interessamento per la prosperità della Patria, non esiteremo un istante a manifestare la nostra profonda ammirazione.

La nostra allusione è ben chiara.

La nostra mente ricorre a quell'astro splendente, a quella gemma scintillante, ad uno dei fastigi più rari e più salienti, a quella fulgida Corona, che degnamente porta la Maestà Reale di Vittorio Emanuele III, Re d'Italia.

Appena divulgatasi per tutto lo Stato la nuova della lieta ricorrenza del venticinquesimo anniversario dell'avvento al Trono della Maestà